

spår

Fakta Finanskrisen

■ Krisen anses ha startat på den amerikanska bostadsmarknaden genom att banker gav lån till osäkra låntagare och fallande bostadspriser satte igång en "lavin" i USA:s finansbransch.

■ Den svenska finansmarknaden lär inte påverkas i samma utsträckning, eftersom svenska banker varit mer restriktiva med lån.

■ Under september varslades 9 000 personer i Sverige om uppsägning, vilket enligt Arbetsförmedlingen är den högsta siffran sedan den ekonomiska krisen på 1990-talet.

avhandlingen *Hit med pengarna!* – Sparandets genealogi och den finansiella övertalningens vetandekunst, vid Stockholms Universitet. Hans idé är att det finansiella systemet är ett "centralt moraliskt system i våra samhällen" och att pengar är oerhört väsentligt för hur vi fostras till att bli ansvarsfulla och lydiga medborgare.

– När vi då ser en sådan här kollaps, springer alla från de platser där de finansiella reglerna och pengarna har satt dem – och mot samma utgång, säger Dick Forslund.

Han menar att det kan jämföras med det moraliska sammanbrottet vid ett skeppsbrott, då ingen längre väntar på sin tur utan

bara skriker och ska fram först.

– Till allmänheten predikar man förstås att ha is i magen och att visa återhållsamhet, men professionella investerare är ju väldigt aktiva med att ta ut sina pengar och det är också därför som olika marknader störtar samman, säger Dick Forslund.

Vad gäller krisens påverkan på människor i Sverige som saknar direkta tillgångar instämmer Dick Forslund att de främst kommer att drabbas av ökad arbetslöshet.

– När företagen inte hela tiden kan få de löpande krediter från bankväsendet som de är beroende av så börjar de avskeda personal.

Enligt honom är en lösning att man som fackklubben på Volvo Lastvagnar i Umeå föreslår att man går ner i arbetstid och delar på jobben tills konjunkturen vänder.

– Hade det varit en liknande kris på slutet av 1970-talet, när arbetarrörelsen och vänstern var starkare och hade större självförtroende – då skulle vi ligga bättre till nu.

FINNS DET DÅ något annat sätt att hantera denna stundande massarbetslöshet? Daniel Ankarloo menar att det finns en viktig skillnad mellan dagens situation jämfört med bank- och finanskrisen på 1990-talet:

– Den svenska offentliga sektorn har just nu väldigt stora överskott och dessa skulle man kunna

använda för att återanställa människor som drabbas av arbetslöshet.

Resonemanget är att vid en eventuell massarbetslöshet är det ändå den

offentliga sektorn som får stå för kostnaden i form av ökade utgifter.

– Den vettiga strategin vore att använda de här höjda utgifterna strategiskt genom en slags planerad övergångar till offentlig sektor där det faktiskt behövs folk, säger Daniel Ankarloo.

HAN MEDGER att det finns vissa praktiska problem med att en industriarbetare på Volvo plötsligt ska arbeta med helt andra saker i offentlig sektor, men menar att de som vill och kan skulle kunna erbjudas omskolningsprogram medan äldre grupper i stället bör få avgångsvederlag.

– Inget av detta kommer dock att ske, eftersom vi varken har en regering eller en opposition som tänker i de termerna, menar Daniel Ankarloo.

– Men när man tittar på de stora finansiella tillgångar som finns i offentlig sektor så skulle man verkligen kunna passa på nu.

Daniel Ankarloo.